

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра німецької філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних
мов Сулим В.Т.

“29” 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 02.06 Словотвір: статика і динаміка

Спеціальність

035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація

035.04 Германські мови та літератури

(переклад включно)

Освітньо-професійна програма

Німецька мова і література

(назва спеціалізації)

Кафедра німецької філології

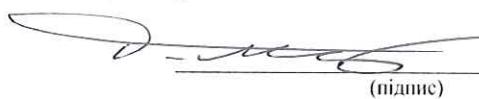
Словотвір: статика і динаміка. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 035 Філологія спеціалізація 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно)» освітньо-професійною програмою «Німецька мова і література», Львів: ЛНУ, 2017. – 11 с.

Розробник: доц. Шаряк О. М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол від “29” серпня 2017 року № 10

Завідувач кафедри німецької філології

 (Максимчук Б. В.)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Ухвалено Вченом радиою факультету іноземних мов

Протокол від “29” серпня 2017 року № 1

©2017
© _____, 2017

1. Опис навчальної дисципліни «Словотвір: статика і динаміка»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u>	Нормативна	
Модулів – 2			<i>Rік підготовки:</i>
Змістових модулів – 4	Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	2	
Загальна кількість годин - 90		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,8		4	
		<i>Лекції</i> <i>16 год.</i>	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	
	<i>Вид контролю: залік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення студентів зі словотвірною системою сучасної німецької мови, вивчення продуктивних словотвірних типів, моделей, афіксів та їхніх значень. Сфокусувати увагу на словоскладанні як провідному способі німецького словотворення, схарактеризувати історичні передумови та етнокультурний компонент цього явища. Поглиблення знання про типологію номінацій, внутрішню форму слова, процеси лексикалізації, фразеологізації тощо. Проведення словотвірного аналізу через виділення безпосередніх складників лексичних одиниць. На прикладі сучасних текстів (літературних, публіцистичних, науково-популярних) проілюструвати тенденції розвитку сучасного німецького словотвору, ознайомити студентів з соціальнодетермінованими і текстоімманентними чинниками породження слів. Проведення паралелей з особливостями українського словотвору.

Завдання:

- ознайомити студентів з етапами становлення словотвору та сучасними тенденціями розитку цієї мовознавчої дисципліни;
- сформувати у студентів теоретичну базу про продуктивні словотвірні типи в сучасній німецькій мові, словотвірні афікси, значення тощо;
- навчити студентів аналізувати словотвірну будову німецьких лексем;
- контрастивний аналіз німецьких композит, дериватів з українськими задля визначення основних відмінностей між українським та німецьким словотвором;

- роз'яснення семантичних процесів у словотворі, таких як лексикалізація, фразеологізація та ін.

На основі цього курсу студенти повинні знати:

- продуктивні словотвірні типи сучасної німецької мови (словоскладання, афікація, конверсія, зрошення, контамінація, абревіація);
- методи аналізу лексичних одиниць, як-от компонентний, словотвірний, аналіз словниковых дефініцій;
- типологію номінацій за критеріями узуальності/оказіональності, мотивованості/фразеологізації, опосередкованості та ін.
- чинники формування нової лексики у мовленні та письмі (мовна економія, прагмастилістичні фактори, тема-рематична прогресія);
- українські еквіваленти німецьких словотвірних конструкцій задля здійснення правильного тлумачення і перекладу.

Студенти повинні вміти:

- аналізувати німецькі лексичні одиниці за способом їхнього творення;
- виділяти структурно-семантичні та функціональні особливості композит, суфіксальних та префіксальних дериватів, конверсивів та ін;
- інтерпретувати на основі контексту мовні чинники, що зумовлюють процеси номінації;
- виокремлювати у тексті оказіональні лексичні одиниці та декодувати їхнє значення, опираючись на лінгвістичну компетенцію, текстову інформацію та енциклопедичне знання;
- розрізняти стилістично нейтральну та стилістично забарвлена лексику в контексті та ізольованому вжитку;
- утворювати нові слова за аналогією до серійних словотвірних рядів, за взірцем наявних у німецькій мові словотвірних моделей з метою досягнення певного комунікативного ефекту (експресія, оцінність та ін.).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Завдання, методи, основні терміни науки про словотвір

Тема 1. Етапи становлення словотвору.

Тема 2. Завдання і методи словотвірних досліджень.

Змістовий модуль 2.

Словотвірні типи німецької мови

Тема 3. Словоскладання та афікація у німецькій мові.

Тема 4. Конверсія, зрошення, контамінація, абревіація.

Змістовий модуль 3.

Типологія номінацій

Тема 5. Первинна та вторинна номінації.

Тема 6. Номінації з прозорою та фразеологізованою внутрішньою формою.

Змістовий модуль 4.

Тенденції розвитку сучасного німецького словотворення

Тема 7. Чинники формування лексичних новотворів.

Тема 8. Неологізми та оказіоналізми.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1

Завдання, методи, основні терміни науки про словотвір

Тема 1. Етапи становлення словотвору.	8	2	2			4						
Тема 2. Завдання і методи словотвірних досліджень.	8	2	2			4						

Змістовий модуль 2

Словотвірні типи німецької мови

Тема 3. Словоскладання та афіксація у німецькій мові.	14	2	2			10						
Тема 4. Конверсія, зрошення, контамінація, абревіація.	13	2	2			9						

Змістовий модуль 3

Типологія номінацій

Тема 5. Первинна та вторинна номінації.	11	2	2			7						
Тема 6. Номінації з прозорою та фразеологізованою внутрішньою формою.	11	2	2			7						

Змістовий модуль 4

Тенденції розвитку сучасного німецького словотворення

Тема 7. Чинники формування лексичних новотворів.	13	2	2			9						
Тема 8. Неологізми та оказіоналізми.	12	2	2			8						
Усього годин	90	32				58						

5. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Розвиток словотвору в час структурализму, прагмакомунікативної та когнітивної парадигми	2
2	Завдання і методи словотвірних досліджень	2
3	Словоскладання та афіксація у німецькій мові	2
4	Конверсія, зрошення, контамінація, абревіація	2
5	Поняття первинної та вторинної номінації	2
6	Номінації з прозорою та фразеологізованою внутрішньою формою	2
7	Чинники формування лексичних новотворів	2
8	Неологізми та оказіоналізми: критерії розмежування та функції	2

6. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є важливою ланкою процесу вивчення дисципліни. Її зміст зумовлений робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійну підготовку студентів до курсу «Словотвір: статика і динаміка» можна поділити на такі види роботи:

- підготовка до аудиторних занять;
- виконання практичних завдань впродовж семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчальним планом;
- пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до контрольних і модульних робіт.

№ з/п	Назва теми	Навчальна, наукова література	Вид контролю	Кількіс- ть годин
1	Тема 1. Завдання та напрями словотвірних досліджень	Metzler Lexikon Sprache / hrsg. von H. Glück unter Mitarbeit von F. Schmoe. – [3. neu bearbeitete Aufl.]. – Stuttgart / Weimar : Metzler, 2005. – S. 740 – 741. <i>Fleischer W.</i> Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz. – Tübingen : Niemeyer, 2007. – S. 1 - 3.	бесіда, опитування	5
2	Тема 2. Терміносистема німецького словотвору	<i>Fleischer W.</i> Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz. – Tübingen : Niemeyer, 2007. – S. 21 – 34.	письмова робота, опитування	7
3	Тема 3. Прості та похідні слова	<i>Fleischer W.</i> Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz. – Tübingen : Niemeyer, 2007. –	бесіда, опитування	8

		S. 44 – 53.		
4	Тема 4. Аналітичність німецької мови та висока продуктивність словоскладання	<i>Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre / J. Erben.</i> – Berlin : Schmidt, 2006. – S. 63 – 78, 140 – 144. <i>Карпюк В. А. Особливості типології словоскладання в контексті неології сучасної німецької мови / В. А. Карпюк // Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки : фіолол. науки. – 2010. – Вип. 8. – С. 427–431.</i>	бесіда, опитування, реферат	9
5	Тема 5. Особливості іменникового словотвору в сучасній німецькій мові	<i>Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz.</i> – Tübingen : Niemeyer, 2007. – S. 146 – 178.	опитування	7
6	Тема 6. Особливості дієслівного та прикметникового словотвору в сучасній німецькій мові	<i>Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz.</i> – Tübingen : Niemeyer, 2007. – S. 251 – 273, 320 - 341.	опитування	8
7	Тема 7. Мотивація та лексикалізація	<i>Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz.</i> – Tübingen : Niemeyer, 2007. – S. 13 – 20.	реферат	6
8	Тема 8. Виникнення нових слів під впливом текстових чинників	<i>Matussek M. Wortneubildung im Text / M. Matussek.</i> – Hamburg : Buske, 1994. – S. 33 – 48. <i>Gataullin R. Zu Gesetzmäßigkeiten der kontextuellen Wortbildung / R. Gataullin // Das Wort. Germanistisches Jahrbuch.</i> – M., 1991. – S. 100-104.	бесіда, опитування	9

7. Індивідуальні завдання

- Провести словотвірний аналіз таких лексем: *das Geburtstagsgeschenk, die Donauschifffahrt, der Briefkastenschlüssel, die Reiswaffelfabrikantentochter.*
- Питомі суфікси в системі іменникового словотворення сучасної німецької мови.
- Питомі префікси в системі дієслівного словотворення сучасної німецької мови.
- Продуктивні способи утворення прикметників у сучасній німецькій мові.
- Типологія скорочень у німецькій мові.
- Класифікація морфем сучасної німецької мови.
- Поняття афіксу, інтерфіксу, конфіксу.
- Афікоїди – проміжна ланка між вільними та зв'язаними морфемами.

9. Англійські запозичення у сучасній німецькій мові.
10. Універбація як вияв закону мової економії.

8. Методи контролю

Загальною метою контролю успішності науково-теоретичної та практичної лінгвістичної підготовки майбутніх філологів є виявлення рівня засвоєння студентами теоретичних знань навчальної дисципліни та обсягу умінь застосовувати набуті знання для вирішення практичних завдань. Система контролю з «Основ практичної фонетики» для студентів освітнього рівня «бакалавр» охоплює поточний контроль та підсумковий контроль .

Поточний контроль

Об'єктами поточного контролю є:

1.успішність опрацювання базової та допоміжної літератури до змістових модулів навчальної дисципліни та виконання практичних завдань.

Форми контролю: колоквіум, тестування, усне опитування, модульні контрольні роботи

2. успішність самостійного вивчення рекомендованих тем курсу;

Форми контролю: міні-презентації, навчальний проект, колоквіум, тестування, усне опитування, письмовий контроль.

Підсумковий модульний контроль

Об'єктом підсумкового модульного контролю – залік є визначення рівня засвоєння змістових модулів програми навчальної дисципліни «Основні проблеми комунікативної лінгвістики та лінгвістичної прагматики»

Форми контролю: тестове опитування (письмове)

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Загальною метою контролю успішності науково-теоретичної та практичної методичної підготовки студентів освітніх рівнів «бакалавр» є виявлення рівня засвоєння студентами теоретичних знань навчальної дисципліни та обсягу умінь застосовувати набуті знання для вирішення практичних завдань.

Оцінювання навчальних досягнень студентів з «Основ практичної фонетики» має форму заліку.

Підсумкове оцінювання навчальних досягнень студентів у формі заліку враховує результати аудиторної роботи, самостійної роботи та 2 модульних (контрольних) робіт, які містять завдання до лекційного курсу, практичних занять та тем для самостійного опрацювання.

Розподіл балів

Модуль	Аудиторна робота	Самостійна робота	Модульна робота	Сума балів
Модуль 1	20	10	20	50
Модуль 2	20	10	20	50
Разом (балів)	40	20	40	100

Критерії оцінювання

1.Оцінювання аудиторної роботи (0 – 20 балів) студентів враховує успішність опрацювання теоретичних питань і базової та допоміжної літератури до змістових модулів лекційного курсу, якість виконання практичних завдань до змістових модулів навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей(тестування)
20-18	відмінна	100 - 90
17-15	дуже добра	89 - 81
14-12	добра	80 - 71
11-9	задовільна	70 - 61
8-6	достатня	60 - 51
5-0	незадовільна	50 і менше

2. Оцінювання самостійної роботи студентів (0-10) враховує якість та обсяг опрацювання теоретичних питань та практичних завдань до окремих тем змістових модулів навчальної дисципліни для самостійного опрацювання.

Шкала оцінювання

Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей(тестування)
10-9	відмінна	100 - 90
8-7	дуже добра	89 - 81
6-5	добра	80 - 71
4-3	задовільна	70 - 61
2-1	достатня	60 - 51
0	незадовільна	50 і менше

3.Оцінювання письмової модульної роботи (0-20 балів) враховує рівень сформованості знань та вмінь на проміжному етапі вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки (усне опитування)	% правильних відповідей(тестування)
20-18	відмінна	100 - 90
17-15	дуже добра	89 - 81
14-12	добра	80 - 71
11-9	задовільна	70 - 61
8-6	достатня	60 - 51
5-0	незадовільна	50 і менше

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

10. Рекомендована література

Основна література

1. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.
2. Карпюк В. А. Особливості типології словоскладання в контексті неології сучасної німецької мови / В. А. Карпюк // Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки : фіол. науки. – 2010. – Вип. 8. – С. 427–431.
3. Ковалик І. І. Вчення про словотвір / І. І. Ковалик. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1961. – 83 с.
4. Кульчицький В. І. Словотворення і текстотворення (на матеріалі сучасної німецької мови) / В. І. Кульчицький // Записки з романо-германської філології. – 2011. – Вип. 26. – С. 119–127.
5. Altmann H. Wortbildung fürs Examen / H. Altmann, S. Kemmerling. – Wiesbaden, 2000. – 203 S.
6. Barz I. Neologie und Wortbildung: zum Neuheitseffekt von Wortbildungen / I. Barz // Neologie und Korpus. – Tübingen, 1998. – S. 11–30.
7. Donalies E. Die Wortbildung des Deutschen. Ein Überblick / E. Donalies. – Tübingen : Narr, 2002. – 192 S.
8. Eichinger L. M. Deutsche Wortbildung. Eine Einführung / L. M. Eichinger. – Tübingen : Narr, 2000. – 275 S.
9. Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre / J. Erben. – Berlin : Schmidt, 2006. – 205 S.
10. Fleischer W. Zur Doppelfunktion der Wortbildung-Bennnungseinheit und syntaktische Parallelkonstruktion / W. Fleischer // Wissenschaftliche Zeitschrift der pädagogischen Hochschule Ernst Schneller. – Zwickau, 1982. – H. 2. – S. 17–28.
11. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz. – Tübingen : Niemeyer, 2007. – 382 S. \
12. Gataullin R. Zu Gesetzmäßigkeiten der kontextuellen Wortbildung / R. Gataullin // Das Wort. Germanistisches Jahrbuch. – М., 1991. – S. 100-104.
13. Metzler Lexikon Sprache / hrsg. von H. Glück unter Mitarbeit von F. Schmoe. – [3. neubearbeitete Aufl.]. – Stuttgart / Weimar : Metzler, 2005. – 782 S.
14. Matussek M. Wortneubildung im Text / M. Matussek. – Hamburg : Buske, 1994. – 153 S.

15. *Meibauer J.* Einführung in die germanistische Linguistik / Meibauer J., Demske U. u. a. – Stuttgart : Metzler, 2007. – 369 S.
16. *Naumann B.* Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen / B. Naumann. – Tübingen : Niemeyer, 2000. – 90 S.

Додаткова література

1. Вакарюк Л., Панцьо С. Український словотвір у термінах. Словник-довідник. – Тернопіль: Джура, 2007. – 260 с.
2. *Вихованець I.* Теоретична морфологія української мови / I. Вихованець, К. Городенська. – К. : Пульсари, 2004. – 400 с.
3. *Карпіловська Є. А.* Неузуальне словотворення : правила «гри без правил» / Є. А. Карпіловська // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія. – К., 2005. – Т. 8. – № 1. – С.106– 117.
4. *Клименко Н. Ф.* Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : Морфологія / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К. : Видавн. Дім Д. Бураго, 2008. – 336 с.
5. *Клименко Н. Ф.* Словотворча структура і семантика складних слів у сучасній українській мові / Н. Ф. Клименко. – К.: Наук. думка, 1984. – 251 с.
6. *Коваль І. В.* Універбація як основна типологічна риса субстантивного словотвору в німецькій мові / І. В. Коваль, Л. А. Кухар // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2007. – № 33. – С. 114–116.
7. *Erben J.* Wortbildung und Textbildung / J. Erben // Deutsch als Fremdsprache. Festschrift für G. Helbig zu 65. Geburtstag. – München : Iudicum, 1995. – S. 545–552.
8. *Herberg D.* Neologismen / D. Herberg, M. Kinne. – Heidelberg : Groos, 1998. – 48 S.
9. Kleine Enzyklopädie. Deutsche Sprache / hrsg. von W. Fleischer, W. Hartung, J. Schmidt, P. Suchsland, I. Stahl. – [1. Aufl.]. – Leipzig : VEB Bibliographisches Institut, 1983. – 724 S.
10. *Müller-Bollhagen E.* Überraschungsfrikadelle mit Chicoreegemüse und Folienkartoffel. Zur Frage «Usuelle oder nichtusuelle Wortbildung?» Untersucht an Substantivkomposita in Kochrezepten / E. Müller-Bollhagen // Innsbrucker Beiträge zur Kulturwissenschaft. Germanistische Reihe. Studien zur deutschen Grammatik. J. Erben zum 60. Geburtstag. – Innsbruck, 1985. – Band 25. – S. 225–237.

Інформаційні ресурси

1. http://www.ciando.com/img/books/extract/3823372114_lp.pdf
2. https://germanistika.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/kgn/klauzura_-_materialy/Hilke_Elsen-Grundzuege_der_Morphologie_des_Deutschen-Auszug.pdf
3. <http://www.schneid9.de/sprache/linguistik/ling09.pdf>
4. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/48447/1/Movchan_Theoretisch-praktische.pdf
5. https://www.researchgate.net/publication/330521615_Grundlagenartikel_Wortbildung_In_Variantengrammatik_des_Standarddeutschen_Ein_Online-Nachschlagewerk_Verfasst_von_einem_Autorenteam_unter_der_Leitung_von_Christa_Durscheid_Stephan_Elspass_und_Arne_Zie